

BRANDKÅRSTIDSKRIFT

Nr 5
Augusti

Organ för Svenska Brandkårens Riksförbund.
Redaktion: Nybrog. 50, Stockholm 5. Tel. Ö.6308. Postg. 4870.
Redaktör och utgivare: Kapten Erik Gillner.

1930
12 årg.

Några ord om brandsignaleringens betydelse för brandskyddet.

Av brandtelegrafbyggmästare C. Norell.

Effektiva och tillförlitliga anordningar för brandsignalering äro utan tvivel att hänföras till de viktigaste delarna vid ett ordnat brandskydd.

I särskilt hög grad gäller detta för *landsbygden*, som ju i regel har att kämpa med avsevärt stora svårigheter vid ordnandet av ett möjligast effektivt brandskydd. — Jag syftar härvid närmast dels på svårigheterna för erhållande av tillräcklig vattentillgång för bekämpande av en omfattande eldsvåda, och dels på *kostnadsfrågan* beträffande anskaffande av tillräckligt med eldsläckningsmateriel, vilken dock, hur väl man än är rustad, aldrig kan bli så omfattande och effektiv, att man under alla förhållanden är tryggad, då den röde haren fått full luft under vingarna, utan gäller det att redan vid första ansatsen till flykt försöka

stävja detta hans uppsåt eller m. a. o. kväva elden i sin linda, och sålunda om möjligt förebygga större eldsolyckor. — Detta är ju också huvudändamålet med det organiserade och tidsenliga brandskyddet.

Det är för en var uppenbart, att den eld, som ena minuten är möjlig att släcka med en pyttsspruta, en hink vatten eller annat enkelt och billigt släckningsredskap, den andra minuten kan bli övermäktig och trotsa alla mänskliga ansträngningar för förhindrandet av en katastrofbrand.

Det gäller därför, att även de i brandförsvaret ingående *alarmanordningarna* äro av den beskaffenhet, och så *utnyttjas*, att en snabb utryckning och därmed snabbt ingripande i det tidigare stadiet av eldsutbrottet kan ernås.

Man skulle härvid kunna säga, att ju mindre utrustning av eldsläck-

ningsmateriel, som står till förfogande, *ju effektivare bör brandsignaleringen vara ordnad.* — Naturligtvis här ej frånsatt att brandorganisationen i övrigt är i överensstämmelse med moderna principer, innefattande bl. a. anordningar för snabb utryckning av brandkårspersonalen, fullgod övning, tidsenlig materiel m. m., vilka faktorer under alla förhållanden måste intimt samverka med varandra och jämsides med brandsignaleringen.

De alarmsystem, som härvid ifrågakomma inom samhällen med ordnat brandskydd kunna uppdelas i två huvudgrupper, nämligen anordningar för »offentlig» alarm och anordningar för *lokal*- eller s. k. »stilla» alarm.

Den förstnämnda gruppen omfattar högljudssignalering med t. ex. sirener, tyfoner, trumpeter, ångvisslor, klämtning m. m., och den andra gruppen utgöres av lokala elektriska signalanordningar bestående av alarmklockor uppsatta i brandpersonals bostäder och å andra platser, där brandsignal erfordras.

Vilket av dessa signalsystem, som är lämpligast, är helt beroende på ett samhälles bebyggelse och därjämte på formen av brandskyddets organisation. Gäller det sålunda ett glest bebyggt och vittomfattande samhälle med en organisation enbart enligt den allmänna brandkårsprincipen, där praktiskt taget varje arbetsför man skall uppådas vid eldsvåda — vare sig ringa eller omfattande —, så måste givetvis den offentliga alarman tillgripas.

Är däremot samhället mera koncentrerat och brandskyddsorganiserat enligt borgarkårsprincipen (den må nu kallas borgarkår, elit- eller frivillig kår) med en i gällande förordningar fast organiserad personal, vilken har att i första hand ingripa vid ett eldsutbrott eller vid tillbud därtill, så är den *lokala* alarman obetingat att föredraga.

Då emellertid denna organiserade brandstyrka ju i regel utgöres av endast ett fåtal man, så måste enligt lag vid sidan om denna även ingå en efter bestämda grunder organiserad allmän kår, och för vars uppåd den offentliga alarman måste anlitas.

I praktiken finna vi emellertid, att denna kår mycket sällan behöver ingripa, utan är den lilla fasta och välövade brandkårsstyrkan i regel tillräcklig för avvärjande av tillbud och t. o. m. nog för behärskande av rätt så kraftiga bråsor, varvid samhället sålunda i regel förskonas från den enerverande och för mången säkerligen ytterst uppskakande offentliga alarman, särskilt nattetid.

Nu ligger den frågan nära till hands. Varför äro så få samhällen med borgarkårs- och därmed motsvarig organisation försedda med lokala alarmanordningar? — Ja, på den frågan kan nog givas flera svar, som var för sig kan synas vara fullt logiska och godtagbara. — Så säges bl. a. »Den där borgarkåren etc. få vi aldrig tag i på dagen, ty då är den spridd över hela samhället, och vad tjänar då klockorna i bostäderna till».

Detta kan ju vara riktigt, om så verkligen är förhållandet, att personalen ej kan koncentreras inom vissa arbetsplatser, såsom inom fabriker, verkstäder m. fl. ställen, där klockor även skulle kunna uppsättas. Men häremot kan invändas, att om det är så illa ställt, att dylik koncentrerung ej kan åstadkommas, så torde man i praktiken kunna utgå från, att eldsvådetillbud av svårare art *på dagen* under arbetstid äro mera sällsynta, och om dylika skulle förekomma dessa i regel observeras i så god tid, att faran kan avvärjas med relativt enkla släckningsmedel, eller om så skulle påfordras anlita den offentliga alarman, vilken på denna tid av dygnet har avsevärt mindre enerverande in-

verkan på samhället än nattetid. Dessutom är ju i regel kommunikationerna genom telefon och bud för snabba meddelanden tillgängliga på dagen, varigenom en sammandragning av brandstyrkan väsentligt underlättas.

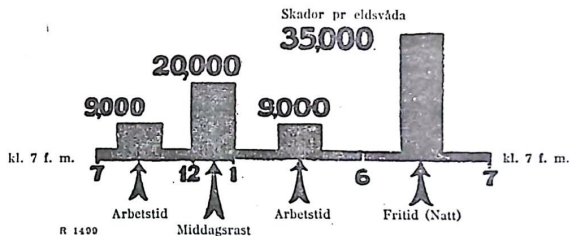
Vid *nattligt* eldsutbrott ställer sig saken helt annorlunda. Då har man att räkna med större brandrisker än på dagen, varför också beredskapen för ett snabbt ingripande bör vara skärpt (Se nedanstående bild!).

Fakta som tala för

vart bristande vaksamhet, alltså föresnad brandalarmering, leder!

Varje industrieldsvåda i Sverige

har under de senaste fem åren i medeltal åstadkommit skador till följande belopp:

Det är förnämligast med hänsyn härtill som den lokala alarmeringen är av största betydelse, och för att därjämte undgå att i onödan — eller åtminstone i första hand — störa hela samhället med den ofrentliga alarmeringen.

Även har anförts som skäl mot lokalalarmeringen, att personalen i fråga ej håller sig hemma efter slutat arbete. Detta argument torde väl ej få anses äga någon allmännare giltighet. Det är ju här fråga om en organiserad kår eller sammanslutning, som för samhället åtagit sig ett personligt ansvar, vilket väl är en hederssak, som ej kan eller får underskattas.

Bland det mest påtagliga och oftast anförda skälet mot den lokala alarmeringen, är den för brandskyddet i regel så brännande *kostnadsfrågan*. »Vi vill så gärna ha, men ha inga pengar», heter det ofta.

Det skall ej bestridas, att en modern och tillförlitlig brandsignal-

anläggning — om än av blygsam omfattning — kan förefalla rätt så dyrbar. Särskilt gäller detta förhållande för de frivilliga brandkårerna, som ju i stor utsträckning måste vädja till den allmänna oföretillheten för erhållande av medel till anskaffande och underhåll av den för sin uppgift oundgängligen nödvändiga brandmaterielen.

Går man emellertid ut från den reella grunden nämligen den, att, som ovan framhållits, det organiserade brandskyddet är till för att i möjligaste mån förebygga större eldsolyckor och att därvid brandsignaleringen har en ytterst viktig uppgift att fylla jämsides med den tillgängliga eldsläckningsmaterielen, så är ej tvivel om att de här för nedlagda kostnaderna äro väl befogade och till nytta för brandskyddsberedskapen i sin helhet.

För övrigt äro de till synes dryga kostnaderna att närmast betrakta som engångskostnader. De därpå

följande utgifterna för underhåll, innefattande bl. a. flyttning av klockor, utbyte av elektriska batterier o. dyl., äro däremot skelligen ringa. — Därjämte är det ju ej heller ovanligt att bidrag kan erhållas från de i samhället intresserade brandförsäkringsbolagen i form av sänkta brandstodsavgifter eller direkt pekuniert understöd.

En art av den »stilla» alarmer, som här ej kan förbigås, är den *automatiska brandsignaleringen* grundad på onormala temperaturstegrings inverkan på härför särskilt konstruerade alarm-apparater (s. k. termokontakter), vars huvudsakliga uppgift är att tillkänna tillvaron av i tidigare stadier dolda eldsutbrott eller tillbud därtill.

Tyvär är dessa skyddsanordningar ännu allt för litet beaktade inom vårt land, och har ej tillmätts den betydelse för brandskyddet som de verkligen förtjäna.

Det är allmänt känt, att många våldsamma eldsvåder härleda sig från dold eld, som kanske pyrt i timmar, ja i dygn, inom slutna rum eller undanskymda svårtillgängliga skrymslen, dit lufttillträdet varit ringa, och oj observerats förrän vid det våldsamma utbrottet, försakat av överhettning och därmed sammanhängande faktorer, såsom sprängda fönster och dörrar m. m., då genom fritt lufttillträde allt i ett ögonblick blir »övertänt», som det så ofta heter i eldsväderrapporterna.

Men ha vi till vårt förfogande den lilla pålitliga och *ständig* vakna väktaren *termokontakten*, genom vilken elden själv och *sin linda* påkallar sin fiende brandkå-

ren, så har därmed givits möjlighet att avvärja faran och sålunda förebygga en kanske för liv och egendom katastrofartad eldsolycka. Jag tänker här ej allenast på stora och dyrbara industriella anläggningar, varuhus, teatrar, sjukhus, museer e. a. verk och inrättningar, utan även på själva landsbygden med sina ladugårdar och sammanhängande bostads- och ekonomihus. — Hur ofta läsa vi ej i våra tidningar, eller få vi höra i Radion, hur elden härjat å dylika platser, varvid såväl människor som djur gått till spillo, särskilt de senare. Den som en gång sett en innebränd djurbesättning ligga fastkedjad och förkolnad i sina spiltor, glömmet aldrig denna djupt beklämmande och ohyggliga syn.

Frågan ligger här nära till hands, om ej den automatiska brandalarmer -- vilken kan användas såväl separat som i kombination med andra signalsystem -- åtminstone i någon mån skulle kunna bidra till en inskränkning av dessa olyckor.

Att brandsignaleringen med därtill hörande apparater och desammast handhavande över huvud taget allt för litet beaktas vid dryftandet av brandskyddsfrågor, kan nog ej bestridas.

Skulle det därför ej vara på tid och lämpligt, att denna så viktiga del av brandförsvaret även bereddes plats i våra föreningsmötenas förhandlingsprogram, och ägnades den uppmärksamhet som rätteligen bör tillkomma densamma? Även denna fråga kanske vore värd vederbörandes uppmärksamhet.

Brandsäker ladugård.

Ur Norsk Brandvern Forenings tidskrift »Mot Brand» hämta vi nedanstående beskrivning å en uti Norge nyligen byggd ladugård.

Ladugårdens väggar, golv och innetak äro byggda av eldsäkert materiel och några öppningar i inner-taket finnas icke, varför densamma

är fullt brandsäker. Som ovan nämnts finnas icke några foderluckor i innertaket, utan uti en sidobyggnad, som är utbyggd på ladugårdens ena långsida, finnes en betongtrumma från foderskullen ned till ett rum i denna sidobyggnad.

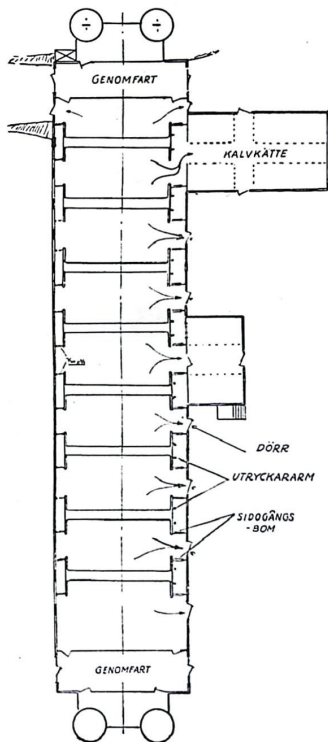

Fig. 1. Planskiss över ladugården.

Genom denna trumma kastas fodret ned. Trumman stänges upptill medelst en brandsäker dörr för att därest eld skulle uppstå å foderskullen, hindra elden gå ned genom trumman. Ladugårdsförmannen har stränga order att denna dörr alltid

skall hållas låst, när trumman icke användes.

I ladugården, där rum finnes för 208 djur, äro bäsraderna anordnade på tvären. Längs den ena långväggen finnes en gång 2 m. bred och längs den andra en dylik 1 m. bred. Då ladugårdens invändiga

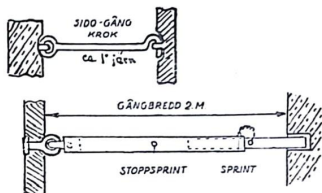

Fig. 2. Anordning för stängning av sidogångarna.

bredd är 16 m. bliva bäsraderna 13 m. långa. Det är inalles 16 bäsrader och i varje rad plats för 13 djur. Mellan de tvenne bäsrader, som stå emot varandra, finnes ett foderbord 1 m. Brett. (Se fig. 1.)

För att djuren lätt skola kunna föras ut och man icke skall behöva

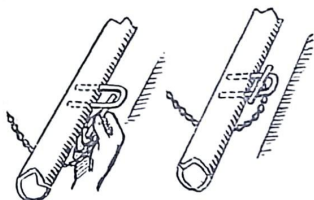

Fig. 3. Kedjorna stickas upp nedifrån och läggs över krampan. Rören äro anbragta så, att väggen hindrar krampona att falla ur.

anlita samma utgång för en massa djur, har man medelst bommar sektionerat de två bäsrader, som äro anordnade mellan tvenne foderbord, och för varje sektion finnes en branddörr ledande direkt ut ur ladugården. Huru bommarna äro anordnade framgår av fig. 2.

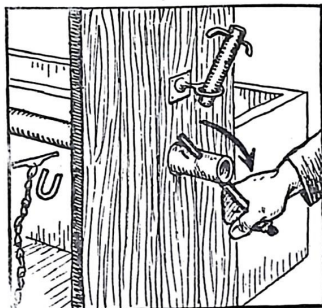

Fig. 4. Vid $\frac{1}{2}$ omvridning i pilens riktning faller alla kramporna ur och djuren bliva lösa.

Genom en särskild anordning kan man medelst ett enkelt handgrepp lösa en bäsråd djur på en gång. Kloven med kedja bliver hängande på djuren, så att det är lätt leda dem ut. Fig. 3 och 4 visa anordningar för radlösning av djur.

Ladugården är ventilerad efter det s. k. »Kings system».

Ingen elektrisk ledning går genom innertaket upp till foderskullen. För belysning av denna är på vardera gavelns utsida dragen en ledning till en kraftig lampa anbragt å gavelns insida.

Vågar man med motorspruta suga ur brandpost?

Med de kraftiga motorsprutor, som på sistone allt mera kommit i användning vid våra brandkärer, har denna fråga allt som oftast hörts framställd. Av svaren att döma tyckas åsikterna om ev. olägenheter härav vara ganska delade. Då frågan har sitt intresse för samtliga samhällen med tillgång på både motorsprutor och vattenledning, skall här återgivas en uppsats med ovanstående rubrik ur den tyska tidskriften Feuerschutz nr 3/1930 och författad av Oberbaurat Dr Zaps i Hamburg. Han skriver bl. a.:

»I avsikt att klarlägga denna fråga, utfördes för någon tid sedan av Hamburgs vattenverk och Hamburgs Brandkår på fyra olika ställen å Hamburgs vattenledningsnät

praktiska försök, vars resultat torde vara av mera allmänt intresse.

Försöken utfördes på rörledningnar om 100, 102, 150 och 300 mm. diameter med en 2,000 ml. motorspruta, varvid vattnet uttogs ur brandposten genom 1 eller 2 mjuka slangar eller 1 eller 2 styva sugslangar. Den minsta tvärgenomskärningen på slangförbindelsen mellan vattenledningen och sprutan hade en diameter av 75 mm.

Såväl före som under pågående prov mättes trycket i vattenledningen vid på ömse sidor liggande brandposter medelst inkopplade vacuum-manometrar. Den uttagna vattenmängden mättes genom vattenmätare.

Resultaten visas i tabell här nedan:

100 mm. rörledning. Tryck vid stillastående vatten: 1,2 kg.

Vattentillförsel genom	Sprutan i gång	Vattenmängd Lit./min.	Tryck i angränsande brandposter i kg.
1. 1 mjuk slang	nej	462,5	0,9
2. 1 » »	ja	550,0	0,1
3. 1 sugslang	ja	600,0	— 0,4

Vattenökning vid prov 2 jämfört med prov 1; 90 lit./min. = 20 %.

» » » 3 » » » 2; 50 » = 9 %.

II.

300 mm. rörledning. Tryck vid stillastående vatten: 1,4 kg.

Vattentillförsel genom	Sprutan i gång	Vattenmängd Lit./min.	Tryck i angränsande brandposter i kg.	
1. 1 mjuk slang	nej	900	—	—
2. 1 mjuk slang	ja	1300	—	—
3. 2 mjuka slangar	nej	?	—	—
4. 2 » »	ja	2000	0,9 — 1,0	0,9
5. 1 sugslang	ja	1900	0,7	0,7
6. 2 sugslangar	ja	2400	0,7	0,7
Vattenökning vid prov 2 jämfört med prov 1; 400 lit. min. = 45 %.				
» » » 5 » » »	» » » 6 » » »	» » » 2; 600 » » »	» » » 4; 400 » » »	= 46 %.
» » » 6 » » »	» » » 4; 400 » » »	» » » 2; 600 » » »	» » » 4; 400 » » »	= 20 %.

III.

150 mm. rörledning. Tryck vid stillastående vatten: 2,0 kg.

Vattentillförsel genom	Sprutan i gång	Vattenmängd Lit./min.	Tryck i angränsande brandposter i kg.	
1. 1 mjuk slang	nej	750	1,5	1,5
2. 1 » »	ja	1600	1,5	1,5
3. 2 mjuka slangar	nej	900	1,5	1,5
4. 2 » »	ja	1700	1,4	1,4
5. 1 sugslang	ja	2300	1,5	1,5
6. 2 sugslangar	ja	3000	1,5	1,5
Vattenökning vid prov 2 jämfört med prov 1; 850 lit./min. = 110 %.				
» » » 4 » » »	» » » 5 » » »	» » » 3; 800 » » »	» » » 2; 700 » » »	= 89 %.
» » » 5 » » »	» » » 6 » » »	» » » 4; 1300 » » »	» » » 2; 700 » » »	= 44 %.
» » » 6 » » »	» » » 4; 1300 » » »	» » » 4; 1300 » » »	» » » 2; 700 » » »	= 76 %.

IV.

102 mm. rörledning. Tryck vid stillastående vatten: 2,9 kg.

Vattentillförsel genom	Sprutan i gång	Vattenmängd Lit./min.	Tryck i angränsande brandposter i kg.	
1. 1 mjuk slang	nej	700	—	—
2. 2 mjuka slangar	nej	700	—	—
3. 2 » »	ja	1200	2,0	2,5
4. 1 sugslang	ja	900	1,7	2,5
5. 2 sugslangar	ja	1000	1,7	2,5
Vattenökning vid prov 3 jämfört med prov 2; 500 lit./min. = 72 %.				
» » » 4 » » »	» » » 1; 200 » » »	» » » 1; 200 » » »	» » » 1; 200 » » »	= 29 %.

Proven avsågo att fastställa, huruvida vid vilken rördiameter och vid vilket vattenledningstryck ett vacuum skulle kunna åstadkommas i vattenledningen genom sugning med motorspruta. Såsom framgår av tablån, lyckades detta endast i ett enda fall, nämligen i den klena rörledningen om 100 mm. och det låga trycket av 1,2 kg. Här åstadkom motorsprutan genom en sugslang med ett vattenuttag av ungefär 600 lit./min. ett vacuum i de båda angränsande brandposterna av 0,4 och 0,5 kg., under det att på ett ledningsrör av ungefär samma genomskärningsaräa (102 mm.), i vilket dock trycket vid stillastående var 2,9 kg., till och med vid användande av två sugslangar blott en tryckminskning till 1,7 och 2,5 kg., men intet vacuum, inträffade. Anmärkningsvärt är också den betydande skillnad i vattenmängden, när vattnet leddes genom pumpen, utan att denna medarbetade, i jämförelse med vattenmängden efter igångsättandet av densamma.

Såsom framgår av tablån är också vattenmängdens ökning vid användande av fasta sugslangar i en del fall rätt avsevärd. Den varierar vid olika rörledningar och tryck mellan 9 och 76 %.

Vilka slutledningar kan man nu draga av resultaten av försöken?

1. Vid klena rörledningar och lågt tryck kan genom användande av motorspruta med sugslangar ett vacuum uppstå i rörledningen. Denna möjlighet minskas dock med grövre rörledningar och växande tryck.

2. Även vid de försök, då blott en tryckminskning kunde iakttagas — t. ex. från 1,4 till 0,7 kg. — måste man räkna med möjligheten av ett vacuum, ifall samtidigt med motorsprutans sugning ett större vattenuttag äger rum på annat ställe av samma ledningsrör, eller om på grund av stark beläggning i en rörledning oförutsedda förändringar i

motståndet vid vattnets framrusande inträtt.

Vilka skador kunna föränledas genom att vacuum uppstår i en vattenledning?

1. Genom mindre otätheter i ledningsrören kan förorenat vatten utifrån intränga, vilket möjligen kan göra dricksvattnet hälsovådligt.

2. På högre belägna ställen kunna luftsäckar bildas i ledningen.

3. Genom vattentillförselns avbrytande kunna i användning varande badkaminer skadas.

4. Genom »vattenslag» kunna brott på rören uppstå.

På grund av ovanstående är det tillrådligt att icke suga med sugslangar ur brandposter utan ordna tillförseln från brandpost till spruta med mjuka slangar, vilka sugas ihop, om sprutans sugning blir för stor. Härigenom vinnes den största säkerheten mot skador på rörledningar och därtill anslutna anläggningar.

Så långt d:r Zaps. Om man i detta sammanhang skulle våga sig på några egna funderingar, skulle följande kunna anföras.

Vad beträffar punkt 4, så torde det vara fråga om, huruvida man över huvud taget kan riskera ett rörbrott även med användande av sugslang. Att en pump av den storlek, som användes på en transportabel svensk brandspruta, skulle kunna giva så kraftiga »sugslag», att röret skulle kunna brista inåt, förefaller otänkbart. Det låter snarare tänka sig, att detta skulle kunna ske genom »tryckslag», d. v. s. genom att det med stor hastighet framrusande vattnet tvärt stoppas genom en ögonblicklig avstängning. Sker dylik avstängning vid strålrör eller grenrör, kan trycket ej oförminskat fortplanta sig genom pumpen, allra minst genom en kolv-pump, varförutom tryckslangen antingen genom sin elasticitet upptager trycket eller i värsta fall brister. På alla andra ställen är i re-

gel en ögonblicklig avstängning o-möjliggjord genom att avstängningsanordningarna bruka vara utförda som spindelavstängning, alltså relativt långsamt verkande. Så är ju också alltid fallet med brandpostens avstängning. Skulle emellertid en dylik ögonblicklig avstängning kunna tänkas vid pumpens sug sida, torde den, särskilt för inre tryck mindre motståndskraftiga och mera elastiska sugslangen genom sin fjädring mildra slaget tillräckligt för att förhindra ett rörbrott.

I samband härmed kan det kanske vara på sin plats att avliva en gammal felaktig åsikt, som man ej sällan får höra uttalad, nämligen den, att rören ej skulle vara tillräckligt starka att motstå ens det jämna yttre tryck, som uppstår genom att vacuum bildas i rören även vid jämn sugning. Skulle ett fullkomligt vacuum kunna åstadkommas, skulle det yttre trycket på röret bli 1 kg. pr kvem. och överallt riktas mot dess centrum. Detta relativt ringa tryck och det förhållandet, att det är lika från alla håll och riktat mot centrum, gör det otänkbart, att ett cylindriskt rör av gängse diametrar skulle brista härigenom. Enligt Svenska kommunaltekniska föreningens bestämmelser skola vattenledningsrör provas till ett tryck av 18 atm. (= 18,59 kg.) Dessutom kan absolut vakuüm aldrig åstadkommas genom en spruta, framför allt ej med centrifugalpump, men ej heller med kolvpump eller kughjulspump.

Det yttras också ibland farhågor för, att det ovanliggande jordlagret genom sitt tryck, som ju verkar ensidigt (eller rättare från två sidor, över- och underifrån) skulle kunna, ev. tillsammans med vacuum, åvägabringa rörbrott. Men detta tryck blir även så ringa, att det ej behöves medräknas. (Då olika jord- och stenarters speciella vikt uppskattas till 1,4—2,4, så skulle i vidrigaste fall och om man beräknar

ledningen lagd på 3 meters djup, uppstå ett tryck av 0,7 kg. pr kvem.)

Det mest talande skälet mot sugslangs användande torde vara det, som anges i punkt 3. (Genom att badkaminer eller andra varmvattenberedare på olämplig tidpunkt tömmas på vatten, skulle överhettning med ty åtföljande eldsvådor kunna tänkas inträffa (kanske på olika ställen samtidigt, på samma gång som vatten därstädes saknas för eldsläckning och dessutom brandkären är engagerad på annat håll.)

Såsom dr Zaps framhåller, är naturligtvis säkrast att aldrig använda sugslang mellan brandpost och spruta. Men med den betydande skillnad i effekt, som ådagalagts vid dr Zaps prov (ända till 76 %; se prov nr III), torde en brandkår knappast för alla eventualiteter vilja avsäga sig den fördel, som en sugning med sugslang kan giva. Man torde därför göra klokt i, att på de platser, där man är uteslutande hänvisad till vattenledning med otillräcklig kapacitet, på förhand verkställa en beräkning av möjligheterna till en ökning härav genom sugning med sugslang. Härvid kommer dr Zaps resultat säkerligen att bli till mycket god ledning.

C. B—m.

*

I ovan refererade artikel av Oberbaurat Dr Zaps har blott konstaterats sifferresultaten vid gjorda prov, samt har av dessa dragits en del slutsatser i och för den praktiska tillämpningen. Det hade dock ej skadat, om ytterligare några siffror hade fastslagits vid proven, vilka betydligt skulle ha underlättat en granskning av tabellerna i ändamål att klarlägga de direkta orsakerna till de inträffade fenomenen, varefter den framställda frågan i artikelns rubrik knappast fordrar något särskilt svar.

De siffror, med vilka tabellerna borde varit kompletterade, äro trycken å motorsprutspumpens sug- resp. tryck-

sida, d. v. s. avläsningar å pumpens ordinarie instrument samt trycket i strålrörsmunstycket. Vidare saknas uppgift om vilken pumpstyp, som användes vid proven, men av i tabellerna förekommande siffror att döma, torde pumpen vara av centrifugalstyp, då denna trots sin normalkapacitet 2000 liter pr minut kan ha lämnat ifrån sig upp till 3000 minutliter vatten.

Enligt beskrivningen över proven har sålunda vattnet från brandposten passerat genom centrifugalpumpen även i de fall, då pumpen ej varit i gång, d. v. s. vattnet har ej uttagits genom tryckslang direkt ansluten till brandposten, i vilket fall större vattenmängd skulle ha erhållits. Vattenledningstrycket skall sålunda övervinna friktionsförlusterna i vattenledningsnätet fram till brandposten, i slangledningen mellan brandposthuvud och sprutan, i själva pumpen, i tryckledningen från sprutan till strålröret samt dessutom ge viss hastighet (tryck) åt vattnet i ledningar och strålrörsmunstycke.

Gå vi exempelvis till tabell I finna vi, att viltrycket i vattenledningen är 1,2 atm., men att det vid öppnandet av brandposten, sjunker till 0,9 å 1,0 atm., d. v. s. att friktionsförlusterna i själva vattenledningen uppgå till 0,2 å 0,3 atm. Det tryck, som finnes kvar i brandposten (0,9 å 1,0 atm.) åtgår att övervinna friktionsförluster etc. fram till strålröret.

När sprutan sedan igångsättes övertages allt arbete beträffande vattnets framforsling å pumpens trycksida av pumpen själv, d. v. s. övervinnandet av friktionsförluster etc. i pump, tryckslang och strålrör samt åstadkommandet av erf. munstyckstryck. Vattenledningstrycket kan i stället utnyttjas enbart för övervinnandet av friktionsförlusterna i rör- och slangledningar fram till pumpens sug sida, varför friktionsförlusterna kunna få ökas i denna ledningsdel, vilket blir detsamma, som att vattenmängden kan ökas. En förutsättning härför är dock att pumpen

skall hava en kapacitet, som kan överstiga den, som vattenledningen själv lämnar vid fri utströmning. I tabell I prov 2 användes en vanlig tryckslang mellan brandpost och pump, samt har trycket i angränsande vattenposter gått ned till 0,1 å 0,2 atm., d. v. s. att nära hela vattenledningstrycket åtgår att övervinna friktionsförlusterna i själva rörledningen. Resterande tryck (brandpoststrycket 0,1 å 0,2 atm.) skall övervinna friktionen i denna tryckslangsledning, vilken hotar att sugas ihop, då ju trycket närmast pumpen måste vara mycket nära 0 atm. Någon större vattenmängd än dessa 550 liter pr minut är alltså ej möjlig, då detta skulle medföra ökade friktionsförluster, vilka endast kunna övervinnas medelst högre tryckdifferens mellan vattentornet och sprutpumpen, vilket i detta fall endast kan åstadkommas genom att pumpen suger vacuum. Tryckslangen skulle därvid sugas platt, varför övergång till spiralsugslang är nödvändig, och då äro vi inne på prov 3. I angränsande brandposter har här trycket gått ned till -0,4 å -0,5 atm., d. v. s. 4 å 5 meters vacuum, varav man kan sluta att sprutpumpens vacuummeter måste visa ett värde av minst 7 å 8 meters vacuum. Större vattenmängd än dessa 600 minutliter kan därför ej erhållas på denna brandpost, för såvitt ej grövre sugslangdimension eller flera sugslangsledningar utläggas mellan brandpost och pump, så att härigenom friktionsförlusterna kunna nedbringas.

Skärskådard man sedan de andra tabellerna, exempelvis Nr III, finner man till en början, att trycket i brandposten är praktiskt taget konstant, oavsett om 750 eller 3000 minutliter framföras i ledningen. Detta är i och för sig orimligt, för så vitt ej denna 150 mm. ledning är mycket kort samt anslutes till en betydligt grövre rörledning. Friktionsförlusterna i 150 mm:s rör, som genomflytes av 3000 liter pr minut, är nämligen c:a 0,7 atm. pr 100 meters rörlängd. Förmodligen föreligger mätfel.

I prov 1 användes brandposttrycket 1,5 atm. att övervinna friktionsförluster, hastighetshöjd etc. fram till strålrörmunstycket, och kan härvid ej mer än 750 minutliter vatten framtingas. I prov 3 äro två tryckslangar utlagda mellan brandpost och spruta, varigenom en större vattenmängd (900 minutliter) kan framsläppas utan att friktionsförlusterna ökas.

När pumpen vid prov 2 igångsättes, övertager, som ovan är nämnt, pumpen en del av arbetet för framförandet av vattnet från pumpens trycksida till strålröret, och kan för den skull brandposttrycket helt utnyttjas för övervinnandet av friktionsförlusterna från brandposten till pumpens sugintag. Detta har resulterat i att vattenmängden ökas från 750 lit. till 1600 liter. Att en ytterligare ökning av vattenmängden ej inträffat torde vara beroende på att förbindelseledningen mellan brandpost och spruta hotat att tillplattas av atmosfärstrycket.

När i stället för tryckslang en spiralsugslang användes, har, som visas i prov 5, kapaciteten gått upp till ej mindre än 2300 liter, beroende på att spiralsugslangen erbjuder mindre friktionsförluster än tryckslangen. När sedan i prov 6 tvenne spiralslangledningar utläggas, kan ju ytterligare en större vattenmängd framsläppas utan att friktionsförlusterna öka, och har ju här resultatet blivit 3000 liter pr minut.

Att i prov 5 och 6 erhållits större vattenmängder än motorsprutans normalkapacitet, 2000 liter pr minut, är beroende på, att denna sannolikt ej arbetat med det tryck, 8 eller 9 kg.,

vid vilket vattenmängden 2,000 min. lit. sannolikt är fixerat, utan har den arbetat med ett betydligt lägre tryck, varigenom centrifugalpumpens kapacitet blir större.

Som framgår av ovanstående är det sålunda ej pumpens sugförmåga, som utnyttjas i och för åstadkommande av den större vattenmängden, när motorspruta anslutes till brandpost, utan är det i stället motorsprutans övertagande av det arbete, som kommer att ligga på sprutans trycksida, varefter vattenledningstrycket helt och hållet kan tagas i anspråk för övervinnandet av friktionsförluster etc. fram till pumpens sugside. Endast i ett *enstaka* fall hava på grund av den klena rördimensionen friktionsförlusterna blivit så stora, att det mycket låga vattenledningstrycket ej räckt till för framdrivandet av erf. vattenkapacitet, utan har pumpen sugit vacuum, d. v. s. pumpen har tagit undan mera vatten än ledningen normalt kan giva, varigenom vacuumbildning i spiralslang samt rörledningar närmast brandposterna uppstått. I och med att pumpen suger vacuum kommer alltså även en del av atmosfärstrycket att adderas till vattenledningstrycket samt utnyttjas för vattnets framdrivande i rörledningssystemet, vilket motiverar den större vattenmängden i tabell I prov 3.

Uttrycket att en motorspruta »suger ur brandposten» är alltså i de flesta fall oriktigt och inträffar sålunda endast när verkligen en vacuumbildning på pumpens sugside uppstår.

Red.

Chefen för brandkåren får såsom densammans expeditionschef ej glömma att till tidskriften lämna upplysningar om kårens sammanträden, övningar och utryckningar till eldsvåda, om erhållna belöningar och anslag m. m.

Fotografier rörande kåren mottagas med tacksamhet.

Red.

Nyanmälda kårer.

D.	Högsjö	bruks brandkår.
	Wernbols	»
G.	Norrhuls	friv. »
L.	Bromölla	»
P.	Eds	»
	Hyssna	»
X.	Iggesunds fabriks	brandkår.

RIKSFÖRBUNDET.

Beskyddare: H. K. H. KRONPRINSEN.

Ordförande:
NILS EDÉN
Landshövding
Stockholm

Vice ordförande:
JOHAN NILSSON
Landshövding
Kristianstad

Kassaförvaltare:
G. BYLUND
Direktör
Drottninggatan 2
Stockholm 16
Tel. 7341

Övriga ordinarie ledamöter av centralstyrelsen:

Landshövdingarne C. Malmroth, Jönköping, och N. Ringstrand, Umeå, Direktör P. Tollin, Linköping
Agronom G. Eliasson, Svalöv, Överstelöjtnant R. Stridbeck, Borås, och Häradsskrivaren A. Hwasser, Falun.

Suppleanter:

f. Vice brandchef N. Ohlsson, Malmö, Brandkonsulent C. Landström, Falun, Brandchef W. Odell, Halmstad, Kapten F. W. Kylberg, Vattholma, Ryttmästare A. Hægström, Malmö, och Civilling. W. Grancii, Jönköping.

Revisorer:

Godsförvaltare Fr. Larsson, Lövestad, och Häradsskrivare S. Gottliebsson, Falun. Suppleanter: Mejeriföreståndare W. F. Svensson, Hurva, och Kommunalordf. H. Adrian, Osby.

Centralstyrelsens

Expedition och Redaktion

Nybrogatan 50. Stockholm 5. Tel. Ö. 6308

Postgiro nr: 4870.

Föreståndare: Riksförbundets sekreterare: Kapten
ERIK GILLNER.

Förbunds- och medlemsmärket,
här ovan avbildat i förstoring, till-
handahålles medlemmarna genom
Centralstyrelsens Expedition.

Pris kr. 1: 25 pr st.

Samtliga medlemmar av kår, an-
sluten till Riksförbundet, äga rätt
att bära märket.

Från kår bör helst ingå gemen-
sam rekvisition för personalen vid
densamma.

Konsulentmöte i Södertälje.

Riksförbundets konsulenter.

Från vänster, nedre raden: Wahlström, Ohlsson, Gillner, Landström, Hallin. Mellersta raden: Ejdervik, Clarholm, Svensson, Bergström. Övre raden: Lundgren, Grönlund, Florin.

Under Kapten Gillners ordförandeskap har konsulentmöte ägt rum i Södertälje den 26 och 27 sistlidne juni. Ett synnerligen viktigt led i Riksförbundets verksamhet är konsulentarbetet och hade förbundet därför sammankallat konsulenterna för att de skulle komma i tillfälle att överlägga och utbyta erfarenheter angående arbetets bedrivande ute i länen. Å mötet hölls föredrag:

av Kapten Gillner: »Om Riksförbundets betydelse för länsförbund och brandkärer»,

av Konsulent Landström: »Tillvägagångssättet vid brandväsendets organisation inom landskommun»,
av f. d. v. Brandchef Ohlsson: »Årsmötens och instruktionskursers anordnande inom brandkårsförbund»,

av 1:ste Brandkapten Sellén: »Utbildningsreglemente för brandkärer»,

av Telegrafbyggmäst. Norell: »Olika alarmeringssystem»,

av Civillingeniör Arild: »Å motor-sprutor vanligast uppkommande fel och deras avhjälpande»,

av v. Brandchef Wahlström: »Planerande av brandkonsulents övningar med brandkår», av Kapten Gillner inleddes även ämnet »Konsulentspörsmål».

Efter samtliga föredrag förekom diskussion samt dessutom diskussioner om en del aktuella frågor såsom t. ex. olika slag av motorsprutor jämte annan brandmateriel, kemiska eldsläckningsapparater, leveransprov, släckningshjälp m. m.

Riksförbundets årsmöte.

Protokoll, fört vid ordinarie förbundsmöte med medlemmar av Svenska Brandkärnernas Riksförbund i Södertälje den 28 och 29 juni 1930.

Närvarande: Av Centralstyrelsen: Landshövdingarne N. Edén och J. Nilsson, Direktörerna P. Tollin och G. Bylund, Agronomen G. Eliasson och Häradskrivare A. Hwasser. Av brandkonsulenterna: Kapten E. Gillner, Konsulent C. Landström, f. d. v. Brandchef N. Ohlsson, Överbrandmäst. J. M. Wahlström, Kapten O. Clarholm, Överbrandmäst. A. W. Svensson, v. Brandchef P. Lundgren, Brandchef A. Florin, v. Brandchef K. M. Grönlund, Brandchef C. Hallin, v. Brandchef C. Bergström o. Brandchef M. Ejdervik. Ombud för länsförbund och kårer. Dessutom representanter för anslagsgivande försäkringsbolag och personliga medlemmar.

Till förbundsmötets offentliga del infunno sig en del inbjudna, så att samtliga församlade uppgingo till i runt tal 75 personer.

§ 1.

Riksförbundets ordförande hälsade de tillstädeskomna välkomna.

§ 2.

Utsågos Direktör G. Bylund och Brandchef A. Wiberg att jämte ordföranden justera mötets protokoll.

§ 3.

Centralstyrelsens redogörelse över verksamheten under år 1929 hade genom införande i tidskriften tidigare underställts medlemmarna, varför det ansågs obehövt uppläsa densamma.

Redogörelsen lades med godkännande till handlingarna.

§ 4.

Revisionsberättelsen för kalenderåret 1929 lästes och lades med godkännande till handlingarna. Ansvarsfrihet beviljades styrelsen.

§ 5.

Riksförbundets ordförande, Landshövding N. Edén och v. ordförande Landshövding J. Nilsson, vilka voro i tur att avgå, omvaldes. Likaså omvaldes såsom styrelseledamot Landshövding C. Malmroth. Styrelsesuppleanterna f. d. Brandchef N. Ohlsson och Kapten F. W. Kyllberg omvaldes även.

§ 6.

Till revisorer valdes Godsförvaltare Fr. Larsson, Christinehof, Lövestad och Häradskrivare S. Gottliebsson, Falun med herrar W. F. Svensson, Skånes-Fagerhult och kommunalordförande H. Adrian, Osby, som suppleanter.

§ 7.

Redogjordes för Centralstyrelsens beslut beträffande tidskriftens utökning, vilket beslut av mötet gillades.

§ 8.

Lämnade sekreteraren en del upplysningar angående det under utgåvande varande »Utbildningsreglemente för brandkärer».

§ 9.

Beträffande kommunal släckningshjälp meddelade sekreteraren, att detta ärende fortfarande ligger under utredning.

§ 10.

På förslag av ordföranden beslöt mötet att avsända ett telegram till Svenska Brandskyddsföreningen.

§ 11.

Den offentliga delen av förbunds-mötet, till vilken inbjudan utgått till representanter för Södertälje stad m. fl. öppnades därefter av ordföranden, Landshövding N. Edén, som hälsade samtliga hjärtligt välkomna till mötets offentliga del. Meningen med denna offentliga del sade ordföranden, är dubbel, dels att försöka att därvid till en något vidare krets än den egentliga brandkårsorganisationen sprida kännedom om vad denna organisation avser och vad den har förmått uträtta under det gångna året, dels lägga in sådana föredrag, som kunna vara av intresse icke blott för själva fackmännen utan också för allmänheten. Ordföranden meddelade vidare, att förbundet kunde se tillbaka på ett verksamhetsår med synnerligen gott resultat och att den rörelse, som förbundet företräder, synes vara på väg att tränga igenom. En kraftigt bidragande orsak härtill är det goda samarbete, som vi lyckats få till stånd med brandstodsbolagen, såväl för Riksförbundet som för de lokala förbunden. Det är deras anslag, som i det huvudsakliga bereda oss de nödvändiga medlen för att hålla såväl Riksförbundets som de lokala förbundens verksamhet i gång. Glädjande är att kunna konstatera, att under det gångna arbetsåret en hel serie nya länsförbund kunnat bildas, vilka utgöra ett viktigt mellanled i organisationen. Vårt förbund befinner sig alltså på en synnerligen vacker frammarsch. Det ligger mig emellertid om hjärtat att säga ut, att en organisation aldrig kan vara annat än en ram. Det verkliga arbetet måste bestå i att göra de enskilda brandkärerna rustade ifråga om befäl, signalanord-

ningar, reglementen, övning och materiel. Med ett ord nu gäller det att skaffa effektivitet i den organisation, som håller på att växa sig stark. Allt som kan göras i den vägen är utan tvekan i högsta grad viktigt, ty det är ej nog att bilda en frivillig brandkår, som sedan somnar eller ej är i vigör, så att den kan möta en eldsvåda. Det är i den riktningen, som Riksförbundet nu har att sträva. I sådant syfte hava i år vidtagits särskilda anordningar, i det att ett möte för brandkonsulenterna anordnats i samband med årsmötet i och för överläggningar, studier och utbyte av erfarenheter. Konsulenternas sak bliver det sedan att föra sina erfarenheter och nyvunna upplysningar till sina verksamhetsområden.

Det tillhör denna organisation liksom alla väl utrustade organisationer att också äga tillgång till vissa utmärkelsetecken, medaljer, som utdelas för framstående tjänst vid brandväsendet. Vid detta möte har jag den glädjen att kunna utdela en sådan medalj i guld åt en man, vilken under en hel mansålder har stått i brandväsendets tjänst, nämligen konsulenten i Dalarnes brandkårsförbund. Herr Carl Landström har av sitt läns brandkårsförbund föreslagits till denna utmärkelse. Den är högeligen välförtjänt. Sedan några data ur Landströms verksamhet omnämnts överlämnades medaljen.

§ 12.

Å dagordningen upptagna föredrag följde härefter.

Om tryckförluster i slangledning-
gar med räkneexempel. (Civillin-
geniör U. Arild).

Standardisering av brandmateriel.
(Kapten E. Gillner).

Huru bör försäkringsfrågan ord-
nas för kommun eller samhälle, som
önskar anlita släckningshjälp från
yrkesbrandkår?

Huru bör försäkringsfrågan ordnas för frivillig brandkår? (Assuransdirektör N. Sundstedt).

Vattentillgångars ordnande för eldsläckning. (v. Brandchef C. Bergström).

§ 13.

På kvällen samlades deltagarna till supé i Stadshotellets festvåning, till vilken supé samtliga mötesdeltagare inbjudits av Stockholms läns brandstodsbolag. Sedan brandstodsbolagets verkställande direktör Kapten C. Lagercrantz hälsat gästerna välkomna höllos flera tal bl. a. av brandstodsbolagets ordförande, Hovjägmästare Odelberg, Landshövdingarna Edén och Nilsson m. fl. I salen hade firman L. M. Ericsson uppmonterat en brandsignalanläggning, vars olika system efter supén demonstrerades av Telegrafbyggmästare C. Norell.

§ 14.

Den 29 kl. 9 på morgonen demonstrerade Södertälje brandkår vid Mälärrhamnen en del materiel. Dessutom företogs demonstration av motorsprutorna Albin, Api, Evinrude och Trygg.

Därefter samlades deltagarna å brandstationen där en utställning av diverse brandmateriel besågs. Kl. 12 avreste mötesdeltagarna till Huddinge för att studera det därstädes i år bildade kommunalförbundet för brandskydd. Samtliga inom Huddinge belägna sex municipal-samhällen äro medlemmar i detta förbund. Efter ankomsten till Huddinge samlades deltagarna vid den intill stationen belägna oljefabriken, där Herr Carl Burman, Fullersta gav en kort orientering över kommunalförbundets uppkomst och utveckling, dess organisationsformer m. m. Därefter alarmerades Fullersta frivilliga brandkår till en fingerad eldsvåda i oljefabriken och gav en med stort intresse följd uppvisning i eldsläckning, livräddning m. m. Därefter besågs en del vattentag i samhället.

§ 15.

Förbundsmötet avslutades därefter i Huddinge.

Justerat:

Nils Edén
Aug. Wiberg
G. Bylund

In fidem

Erik Gillner

FRÅN LÄNSFÖRBUNDEN

Skånska brandkårsförbundet.

Brandkonsulent: f. d. v. Brandchefen *N. Ohlsson*. Expedition Kungsgatan 26, Malmö. Tel. 1665.

Skånska Brandkårsförbundet höll den 12 sisl. juli årsmöte i Ängelholm.

Mötet öppnades av landshövding *J. Nilsson*, som hälsade ledamöterna välkomna. Därefter uppläste sekreteraren en redogörelse för det gångna årets verksamhet, varefter

valdes till ordf. landshövding *Joh. Nilsson*.

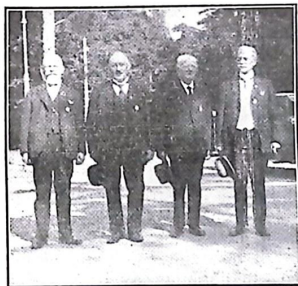
Till ledamöter och suppleanter av styrelsen återvaldes i tur varande att avgå:

Agronom *Gustaf Eliasson*, Svalöv; stationsinspektör *C. J. Brandberg*,

Lövestad; förvaltaren Alfr. Sehlin, Svalöv; godsförvaltaren Fr. Larsson, Kristinehov; brandchefen Aug. Andersson, Hässleholm; folkskolläraren Konrad Ohlsson, Mjöhult och lantbrukaren Ernst Jönsson, Slätåker, ävensom revisorerna och dessas suppleanter: Grosshandl. Carl K. Nilsson, Landskrona; disponent Sven Widér, Tågarp; kamrer E. Cederholm, Gärds Köpinge och sekreteraren Helge Cederholm, Dito.

Mötet, som var besökt av c:a 300 personer, beviljade styrelsen full och tacksam ansvarsfrihet för gångna årets förvaltning.

De fyra medaljörerna.

Sedermera meddelade landshövding Nilsson, att förbundet beslutat tilldela medaljer åt fyra av sina äldsta medlemmar för mångårigt och nitiskt arbete. Han överlämnade guldmedaljen — den största utmärkelse, som riksförbundet kan giva — åt en av stiftarna av Skånska brandkårsförbundet, förre förvaltaren Carl Ahlborn, Landskrona, för pionjärarbete, mångårigt värdefullt arbete samt även under de senare åren visat intresse. Silvermedaljen överlämnades till förre styrelseledamoten f. d. folkskolläraren P. L. Östberg, Rinkaby, till stationsinspektoren, f. brandkårskonsulenten C. J. Brandberg, Lövestad och till förutvarande medlemmen av arbetsutskottet, mejeristen F.

Svensson, Skånes Fagerhult. Överlämnandet beledsagades av några hjärtliga, väl valda ord och mötesdeltagarna gävo genom kraftiga applåder sitt bifall tillkänna.

Agronom Eliasson inledde diskussionen i ämnet, »räddning av djur vid eldsvåda». Diskussionen blev synnerligen livlig och slutade med, att det uppdrogs åt arbetsutskottet att söka göra propaganda för ett mera effektivt åtgörande för räddande av djur vid eldsvåda, genom lämpliga artiklar i tidningarna och genom affischering.

Sekreteraren Helge Cederholm, Gärds Köpinge, höll föredrag om försäkringsteknik för ömsesidiga brandförsäkringsbolag, försäkringsvärde, försäkringspremier, eldsvådeorsaker och brandskadeersättning för senaste 40 åren.

För demonstration hade kommit tillstådes Holmbergs Import A.-B., Stockholm, med en Renault motorspruta samt diverse materiel och utrustningspersedlar, herr Blomgren demonstrerade den lilla motorsprutan »Trygg», brandmästare Brissman, Halmstad, sin välkända synnerligen praktiska slanglagtningsapparat, Kockums mek. verkstad i Malmö alarmerings-apparaten »Tyfon» och en representant alarmerings-apparaten »Florian».

Utöver Ängelholms brandkår hade tillkallats intilliggande Rebbelberga, Höja och Munkaljungby brandkärer, som gävo uppvisning.

Därefter höll styrelsen konstituerande sammanträde, varvid återvaldes till ordf. Landshövding Joh. Nilsson, till vice ordf. Agronom Gustaf Eliasson samt till sekr., skattmästare och konsulent f. vice Brandchef N. Ohlsson.

Till arbetsutskott återvaldes vice ordf., sekreteraren och Mejerist W. F. Svensson, Skånes Fagerhult.

Till ombud i Svenska Brandkärernas Riksförbund återvaldes Landshövding Joh. Nilsson med W. F. Svensson som suppleant.

Brandordning för Brågarp och Nevishög socknar i Malmöhus län.

De båda socknarna skola för brandväsendets ordnande bilda kommunalförbund.

Länsstyrelsen har fastställt brandordning för socknarna Brågarp och Nevishög. Länsstyrelsen har dels förordnat att avdelning II i brandstadgan den 15 juni 1923 skall gälla inom socknarna, dels att för brandväsendets gemensamma ordning de båda socknarna skola bilda kommunalförbund att omedelbart träda i verksamhet. För detta kommunalförbund har länsstyrelsen även ledes fastställt stadgar.

Enligt den fastställda brandstadgan skola utgifterna för brandväsendet delas mellan Brågarp och Nevishög i proportionen ett till två. Iordningställande av allmänna för eldsläckningsändamål avsedda vattentillgångar bekostas av var kommun inom sitt område.

Förvaltningen av brandväsendets angelägenheter handhaves av en brandstyrelse på fem ledamöter och lika många suppleanter. Två ledamöter med suppleanter väljas av kommunalstämman i Brågarp och tre ledamöter med tre suppleanter av kommunalfullmäktige i Nevishög.

Brandstyrkan utgöres av frivillig brandkår och allmän brandkår. Den frivilliga brandkåren består av minst 26 man, därav två förmän, i gör-

ligaste män bosatta inom Staffans- torps stationsområde. Allmänna brandkåren utgöres av tio man i Brågarp och 30 man i Nevishög. Skyldighet att tjänstgöra i kåren har varje inom samhället bosatt arbetsför man från 20 till 50 år. Medlemmarna i allmänna brandkåren uttagas för fyra år i sänder. Frivilliga brandkåren övas minst åtta gånger om året och allmänna brandkåren minst en gång varje halvår.

Brandchef och vice brandchef utses av brandstyrelsen för fyra år i sänder, och böra vara personer med god förmåga att leda större arbetsstyrka. De böra helst äga någon byggnadsteknisk kunskap och om möjligt ha genomgått kortare utbildningskurs vid yrkesbrandkår.

Tillkännagivande att eld utbrutit skall ske genom blåsning i Sockerfabrikens brandsiren. Vidare åligger det en var, som märker eldsutbrott, att genast underrätta telefonstationen i Staffanstorp, som för detta ändamål är öppen hela dygnet om och ombesörjer underrättelse till brandchef och om möjligt andra medlemmar av brandkåren.

Den, som överträder i brandordningen meddelad föreskrift straffas med böter från fem till femhundra kronor, där icke å förseelsen följer straff enligt allmän lag eller författning. Bötesbeloppen tillfalla vederbörande kommun och användas till brandväsendets främjande.

Dalarnas brandkårsförbund.

Brandkonsulent: f. Brandchef C. Landström. Expedition: Helsingtorget 2, Falun. Tel. 1686.

Dalarnes Brandkårsförbunds årsmöte i Vansbro d. 5 och 6 juli.

Dalarnes Brandkårsförbund har den 5 och 6 juli avhållit sitt årsmöte i Vansbro.

Mötet öppnades av ordföranden landshövding Kvarnzelius med ett

kortare hälsningstal. Därpå övergick man till behandling av brandkårsförbundets verksamhetsberättelse rörande året 1929.

Styrelse- och revisionsberättelserna godkändes.

Därefter skreds till styrelseval. Det skedde med acklamation och

fick följande resultat: landshövding H. Kvarnzelius, ordf., häradsskriv. C. Ad. Hwasser, vice ordf., brandkonsulentent Carl Landström, sekreterare och skattmästare, bokhandl. Erik Ohlsén, Orsa, direktör J. And. Carlsson, Leksand, byggmästaren Carl Ohlsson, Grycksbo, samt nämndemannen Gustaf Brahn, Hedemora. Suppleanter blevo: landsfiskalen W. Lambert, Mora, häradsskrivaren Sven Gottliebsson, Falun, kommunalnämndsordf. Per Marits, Leksand, och brandchefen C. G. Rapp, Ludvika. Till revisorer valdes kamrer O. Västerblom och fanjunkare And. Elg, Falun, med landsfiskal Valdemar Jansson, Insjön, som suppleant.

Efter styrelsevalet upptogs till behandling frågan om avgifter till brandkårsförbundet. Därvid bestämdes, att årsavgiften för aktiva medlemmar, d. v. s. för varje till förbundet ansluten kår, skall utgå med 5 kr. och för passiva medlemmar med 1 krona.

På förslag av styrelsen utsåg årsmötet till hedersledamot direktör B. A. Persson, Mora.

Efter de egentliga årsmötesförhandlingarna följde ett intressant föredrag av sekreteraren i Svenska brandkärernas riksförbund kapten Erik Gillner över ämnet »Standardisering av brandmateriel».

Efter föredraget åsågs en uppvisning av Vansbro elitbrandkår. Såsom inledning gav brandchefen i Vansbro en kort redogörelse för brandväsendets utveckling i samhället. Vansbro municipalsamhälle bildades år 1911 och från 1912, kan man säga, tog brandskyddet här mera fasta och ordnade former. Nuvarande brandstation med övnings- och torktorn var färdigt att tagas i bruk 1924. År 1928 inköptes brandbil. Vansbro allm. brandkår är indelad i 4 avdelningar. Vidare finnas inom samhället ytterligare tre brandkårer, nämligen Bro

ångsågs brandkår, A.-B. Träkols och statens järnvägars.

Elitkårens uppvisning omfattade självräddning samt livräddning, det senare vid Vansbro nya folkskola.

I samband med uppvisningen utfördes en del prov med sprutor och brandmateriel. Alltsammans erbjöd mycket av intresse och åsågs med spänd uppmärksamhet av en stor folkmassa.

Lördagens möte avslöts med en supé i Folkets hus' stora sal. Talens råd öppnades av landsfiskal Forsberg, som framförde samhällets tack till förbundet, som velat förlägga sitt årsmöte dit, och hoppades, att förbundet skulle ha fortsatt framgång med sitt arbete, som hittills varit av så stor betydelse. Landshövdingen tog därpå till orda och uttryckte sin stora tillfredsställelse med Vansbro-kårens nyss åsedda prestationer.

Därefter utdelade landshövdingen bronsmedalj till 4 personer inom Vansbro elitkår, vilka med särskilt nit och stor duglighet deltagit i kårens arbete under 15 år. Medaljörer blevo hrr Gust. Hagström, Götrik Nordquist, Knut Efr. Kock och Aug. Svensson.

Mötet fortsattes på söndagen, då civilingenjör Uno Arild höll ett instruktivt föredrag om de fel, som vanligen uppkomma å motorsprutor, och hur dessa fel skulle avhjälpas. Brandkonsulentent Landström talade om »Uniformering och tjänstetecken».

Ett föredrag hölls till slut av brandchefen J. Anders Carlsson från Leksand över ämnet »Om brandsyn på landet».

Årsmötet avslutades med ett tal av landshövdingen, som uttryckte sin tillfredsställelse över det lyckade mötet och framhöll den stora effekt, som Dalarnes Brandkårsförbunds arbete hittills haft, och hoppades, att det snart icke skulle finnas någon bygd, där brandväsendet är försummat.

Gävleborgs läns brandkårsförbund.

Gävleborgs läns Brandkårsförbund under bildande.

Torsdagen den 17 sistl juli hade representanter för brandkärer, kommuner och brandförsäkringsbolag i Gävleborgs län av landshövding S. Lübeck kallats till sammanträde i Gävle för dryftande av frågan om bildande av ett brandkårsförbund.

Mötet öppnades av landshövding Lübeck, som höll ett kortare anförande i brandskyddsfrågan. Sedermera talade kapten Gillner om Riksförbundets organisation och verksamhet samt lämnade brandkonsulenten Landström en historik över brandväsendet belyst med skioptikonbilder.

Därefter vidtog en diskussion beträffande en del aktuella brandskyddsfrågor. Efter denna diskussion uttalade sig mötet enhälligt för bildande av ett brandkårsförbund i länet och tillsattes en kommitté be-

stående av landshövding Sven Lübeck, ingenjör A. Deshayes, Mackmyra, brandkonsulent C. Landström, kommunalordf. L. M. Olsson i Bollnäs, kamrer A. Hedberg i Gestriklands brandstodsbolag, handl. Söderberg, Alfta och förvaltare Freudenthal, Ala, för att uppgöra stadgar för ett blivande länsförbund samt upprätta förteckning över dem, som borde inbjudas att ansluta sig till förbundet, uppgöra förslag på inträdesavgifter samt utfärda inbjudan till konstituerande sammanträde.

NOTIS.

Av Svenska Brandtarifföreningen godkänd brandsläckningsredskap:

D Motorspruttyper:

Renault 10 C. V. (800 minutlit).
Rosenbauers sexa (1400 ").

Bilda frivilliga brandkärer!

Tidskriften utkommer med 8 nummer årligen.

*Årsprenumerat*ion kan ske antingen genom postverket eller direkt hos Centralstyrelsens Expedition, Nybrogatan 50, Stockholm 5. Prenumerationspriset är 4: — kr. för enskilda exemplar och 2: — kr. pr ex., då minst 5 ex. samtidigt rekvireras.

Annonpriserna äro för plats å:

Första eller sista annonsidan — efter överenskommelse, sidorna närmast före och efter text — 18 öre pr mm., övriga annonsidor — 11 öre pr mm., textsidor — 24 öre pr mm.

Eftertryck ur tidskriften medgives endast om källan anges.